

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Освітня програма	2475 Українська мова та література. Світова література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	035 Філологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

26.05.2023 р.

Справа № 0356/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" у складі:

Лиман Ігор Ігорович – головуєчий,
Шабанова Юлія Олександрівна,
Снитко Олена Степанівна,
Сминтина Олена Валентинівна,
Попович Василь Михайлович,
Півненко Володимир Юрійович,
Колесник Олена Сергіївна,
Єсипенко Надія Григорівна,
Дейнеко Іван Андрійович,
Гуз Анатолій Михайлович,
Виткалов Сергій Володимирович,
Александрова Олена Станіславівна,
Луцак Світлана Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

відсутні,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Волинський національний університет імені Лесі Українки
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	2475
Назва ОП	Українська мова та література. Світова література
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація (за наявності)	035.01 українська мова та література
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 13, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі та програмні результати навчання ОП сформульовані чітко й однозначно, у повній відповідності до стандарту вищої освіти з доречним уточненням і доповненням додаткового ПРН 20. При цьому враховано думку кількох груп стейкхолдерів.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі ОП та програмні результати навчання повністю відповідають визначеним у відповідному стандарті вищої освіти з уточненнями, що в якості іноземних ідеться саме про «англійську / польську мови». Додатковим у всіх редакціях ОП є ПРН 20 «Надавати консультації із дотримання норм сучасної української літературної мови та культури мовлення».

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

В ОП враховано досвід реалізації подібних програм. У цілях та ПРН підкреслено актуальність поглибленого вивчення англійської / польської мови, а також формування перекладацьких навичок, що є важливим для Волинського регіону, про що неодноразово йшлося на зустрічах з учасниками різних фокус-груп і відкритій зустрічі. Ця особливість ОП, а також уведення додаткового ПРН 20 пов'язані зі специфікою ринку праці й частим працевлаштуванням випускників в органах влади, як показує аналіз відповідних даних.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Визначені в ОП програмні результати навчання повністю відповідають відповідному стандарту вищої освіти. Досягнення визначених стандартом і уточнених в ОП програмних результатів навчання забезпечене належною кількістю освітніх компонентів.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП становить 240 кредитів ЄКТС. Усі обов'язкові освітні компоненти (180 кредитів) спрямовані на формування загальних і фахових компетентностей, визначених стандартом вищої освіти.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОП структурований, проте є зауваження щодо логічної послідовності теоретичної та практичної підготовки. Аналіз силабусів ОК вказує, що сукупно всі ОК дають можливість досягнути поставлених в ОП цілей і ПРН.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст всіх обов'язкових компонентів ОП відповідає предметній області заявленої спеціальності 035 Філологія. Зміст дисциплін циклу загальної підготовки адаптується до потреб майбутніх філологів, що підтверджується свідченнями НПП і аналізом силабусів.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Можливість формування та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії забезпечується на різних рівнях ОП: через вибіркові дисципліни, варіативний зміст ОК і окремих завдань у їхніх межах. Обсяг вибіркових ОК становить 60 кредитів ЄКТС. Аналіз зразків силабусів вибіркових дисциплін, що вибрані здобувачами у 2022–2023 н.р. показує їх фактичне змістове наповнення та відповідність заявленим назвам цих освітніх компонентів. Під час подачі документів для зарахування на ОП здобувачам пропонується визначитися з іноземною мовою, яка буде поглиблено вивчатися в межах обов'язкових ОК: англійською або польською.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів за ОП здійснюється у формі спеціалізованих ОК, практичних робіт і спеціальних індивідуальних завдань (проектів). На ОП передбачено 4 навчальні (безвідривні) практики (ОП 27, 28, 29, 30), 2 виробничі (відривні) практики (ОП 31, 32) і 2 курсові роботи (ОП 33, 34). Загальний обсяг практик – 24 кредити, що становить 10% обсягу ОП. Водночас дещо проблемним є одночасне планування практики із теоретичною підготовкою здобувачів за відповідними ОК.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Увага ВНУ до формування в студентів соціальних навичок відображена і в змісті силабусів ОК, більшість з яких містять перелік конкретних соціальних навичок. Серед них найчастіше згадуються: здатність логічно і критично мислити; креативність, оригінальність та ініціативність; лідерство; уміння працювати в команді та взаємодіяти; навички ефективної комунікації; логічна аргументація; розв'язання проблем і формування ідей; здатність керувати своїм часом; розуміння важливості вчасного і якісного виконання поставлених завдань.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Через відсутність професійного стандарту професійну кваліфікацію за ОП формують відповідно до Довідника кваліфікаційних характеристик професій з урахуванням змісту ОП (або / зокрема за умови, що зміст ОП передбачає достатній обсяг ОК, які формують необхідні фахові компетентності для відповідної професійної кваліфікації).

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Більшості освітніх компонентів ОП призначено обсяг 3–4 кредитів на семестр, що видається достатнім для досягнення цілей ОП і визначених результатів навчання. За свідченнями гаранта, НПП, здобувачів ВО і начальника навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти Н. Балабухи, моніторинг навантаженості здобувачів здійснюється у межах спеціально організованого опитування наприкінці семестру та через групові й індивідуальні бесіди викладачів зі здобувачами. Оприлюднені результати опитувань (<https://cutt.ly/28OT1Os>,

<https://cutt.ly/F8OT8qk>, <https://cutt.ly/k8OT7xo>) демонструють загальну задоволеність здобувачів рівнем навчального навантаження.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів ВО за дуальною формою освіти на цій ОП не передбачена. Водночас У ВНУ від 2020 р. є чинним «Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використання елементів дуальної освіти», яке вже знайшло застосування на практиці.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

«Правила прийому до Волинського національного університету імені Лесі Українки» оприлюднені на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/X8SDKoJ>, <https://cutt.ly/J8SDCT4>), додаткова інформація також наведена на сторінці оголошень приймальної комісії ВНУ (<https://vstup.vnu.edu.ua/>). Прийом здобувачів на навчання за ОП здійснюється за нормами, викладеними в основному тексті й у додатках 4 і 18 «Правил...» Норми чіткі, зрозумілі, однозначні, не містять дискримінаційних положень.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Під час вступного випробовування враховуються особливості ОП, визначені відповідністю спеціалізації 035.01 «Українська мова та література», проте меншою мірою враховуються особливості, визначені поглибленим вивченням англійської або польської мови.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила та процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, містяться в чинних у ВНУ нормативних документах: «Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті...» (<https://cutt.ly/d8SBNWZ>, р. II); «Положенні про порядок переведення, поновлення, відрухування здобувачів освіти та надання їм академічної відпустки...» (<https://cutt.ly/f8SNuwa>, п. 1.4, р. II); «Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу...» (<https://cutt.ly/18SNxPX>, пп. 2.1.8–2.1.14, р. 4). Правила належно оприлюднені, доступні. Аналіз таких правил підтверджує їхню чіткість і зрозумілість, відповідність Лісабонській конвенції (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308).

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила та процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, містяться в чинному у ВНУ «Положенні про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті...» (<https://cutt.ly/d8SBNWZ>, р. III, IV). Правила належно оприлюднені, доступні. Аналіз правил і процедур засвідчує їхню чіткість і зрозумілість. На цій ОП визначені правила і процедури реалізуються і, за наданими свідченнями здобувачів і НПП, послідовно дотримуються.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Освітній процес на ОП, що акредитується, здійснюється за такими формами: навчальні заняття, виконання індивідуальних завдань, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи згідно з Положенням про організацію навчального процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/uchb>). Методи навчання та викладання є різноманітними: репродуктивний, метод проблемного викладення матеріалу, дослідницький, евристичний, пояснювально-ілюстративний методи, метод моделювання, метод інтерактивного навчання та ін. При огляді матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що належним чином обладнані навчальні аудиторії, є необхідні мультимедіа тощо.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Освітньо-професійна програма розміщена на сайті університету у відкритому доступі (ОП 2022-2021 р. <https://cutt.ly/R8Zethi>). Критерії оцінювання в програмі чіткі та описані в силабусах, у яких міститься інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання (на сайті розміщено силабуси нормативних та вибіркових дисциплін за 2021, 2022 рр.).

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Основним критерієм атестації здобувачів вищої освіти першого рівня є атестаційний екзаме́н, силабус якого відповідає «Положенню про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти» (<http://surl.li/dmrcs>). Результати спроектовано на спеціальність «Українська мова та література. Світова література». Поєднання навчання і досліджень на ОП реалізується під час науково-виробничих практик (краєзнавчої (фольклорної); краєзнавчої (діалектологічної); лінгвокраїнознавчої, літературно-редакторської, джерелознавчої, практики в органах публічної влади), а також шляхом залучення здобувачів до написання курсових робіт, до участі у наукових конференціях і в роботі наукових гуртків на факультеті. Під час навчання на ОП здобувачі мають підготувати 2 курсових роботи з обов'язкової дисципліни («курсознавство з мови» і «курсознавство з літератури»). ЗО беруть участь у науковій діяльності.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту освіти здійснюється за пропозиціями викладачів кафедри та академічної спільноти. Вагому роль в оновленні змісту ОП відіграє тісна співпраця із академічними інститутами (Інститут української мови НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України), практиками та роботодавцями, що представляють як органи державної влади та місцевого самоврядування м. Луцька та області, так і музеї, засоби масової інформації тощо.

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Міжнародна робота здійснюється в межах стратегії розвитку ВНУ імені Лесі Українки на 2020–2024 рр. (<https://cutt.ly/u8ZtonX>), де однією з цілей зазначено формування університету європейського формату зі збереженням унікальності волинських освітніх традицій. У структурі університету функціонує відділ міжнародних зв'язків, що опікується інтернаціоналізацією освіти. В рамках ОП діють угоди з понад 10 українськими та зарубіжними ЗВО. ЗО і НППП задіяні в міжнародних програмах відповідно до укладених угод та беруть участь в наукових заходах, які постійно проводяться викладачами закордонних ЗВО в рамках академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають змогу встановити досягнення здобувачем результатів навчання для окремого освітнього компонента та ОП загалом, а також оприлюднені заздалегідь на сайті ЗВО, де здобувачі вищої освіти мають можливість з ними ознайомитися до початку вивчення дисципліни. Також на першому занятті тієї чи тієї дисципліни кожен викладач інформує здобувачів вищої освіти про форми контрольних заходів і критерії оцінювання.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Атестація випускників ОП «Українська мова та література. Світова література» спеціальності 035 Філологія відбувається у формі комплексного іспиту, що охоплює навчальний матеріал з української мови, української літератури, зарубіжної літератури та англійської / польської мови. Атестаційний екзаме́н встановлює відповідність рівня підготовки здобувачів вищої освіти програмним результатам навчання, визначеним ОП «Українська мова та література. Світова література».

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів регулюються документами: «Положення про організацію освітнього процесу...» (<https://cutt.ly/u8ZpEZs>), «Положення про організацію і проведення поточного і підсумкового контролю у формі комп'ютерного тестування...» (<https://cutt.ly/l8ZpP1O>). Процедура проведення контрольних заходів та вимоги до них описуються у силабусах навчальних дисциплін, які є у вільному доступі на веб-сайті університету (<https://cutt.ly/G8Zp9FO>). Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, а також визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО регулюються «Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/w8ZAJYS>), ВНУ брав участь в проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (2020–2022 рр.). Встановлено, що ВНУ керується чинним законодавством та інструктивними матеріалами МОН України з питань академічної доброчесності. ВНУ уклав договори про співпрацю в галузі академічної доброчесності та перевірки робіт на унікальність: з ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» (<https://cutt.ly/Q8ZSgEE>), <https://cutt.ly/n8ZS1Cq>), з ТОВ «ПЛАГІАТ» (<https://cutt.ly/78ZSC78>). Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, про Комітет з етики наукових досліджень оприлюднені на офіційному сайті ЗВО (наука та інновації) (<https://cutt.ly/e8ZDiYt>). Популяризація академічної доброчесності в ЗВО не є декларативною, а реалізується на практиці.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

На ОП викладають 35 НПП, з яких 13 докторів наук, 22 кандидати наук; у т. ч. –15 професорів. Аналіз інформації, оприлюдненої на офіційному сайті ЗВО, а також з даних про стажування в українських і зарубіжних ЗВО свідчить про відповідність академічної та професійної кваліфікації викладачів до реалізації ОП та забезпечення досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. НПП виконують від 4-х до 10-ти пп. п..38 Ліцензійних умов, мають опубліковані статі у фахових виданнях, більше 50% - в журналах, індексованих в Scopus, Web of Science за профілем ОК, 51% НПП мають сертифікати на рівні В2 про знання англійської/польської мови або документи про другий (магістерський) рівень. На ОП 90% НПП захищені зі спеціальності 10.02.01 – українська мова та 10.01.01 українська література, 10.01.03 – література слов'янських народів, атестати доцентів і професорів кафедр української мови, історії і культури української мови, української літератури, теорії літератури та зарубіжної літератури, 10 % - НПП, захищені зі спеціальності 07.00.01 – Історія України, 23.00.02 – політичні науки та процеси, мають атестати доцентів та професорів відповідних кафедр – іноземної мови, полоністики і перекладу, історії, політології. НПП мають ступені кандидата / доктора філологічних наук, які стовідсотково відповідають ОК, який вони забезпечують.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Внутрішні документи ЗВО, які регламентують конкурсний добір викладачів («Статут ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/bfvxo>), «Колективний договір на 2021-2025 рр. між Уповноваженою власником та профспілковим комітетом працівників ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/evzjd>), «Положення про порядок та основні кваліфікаційні вимоги при призначенні (переведенні) на посади НПП» (<https://cutt.ly/eIWUApo>), «Положення щодо проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у ВНУ імені Лесі Українки» (<https://cutt.ly/19xeTBR>), «Положення про конкурсну комісію з відбору кандидатів для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/fgshb>)) передбачають прозору процедуру конкурсного добору викладачів на заміщення вакантних посад, орієнтовану на оцінку професіоналізму, наукової роботи, особистісних та викладацьких якостей претендентів.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу має систематичний характер, яке підтвердилося під час онлайн зустрічі з роботодавцями, в якій взяли участь стейкхолдери ОП – Вожатко Оксана Георгіївна, директор Волинського краєзнавчого музею, Книш Тетяна Володимирівна, заступник директора Департаменту «Центр надання адміністративних послуг у місті Луцьку», начальник відділу комунікації «1580», Козюпа Олена Адамівна, начальник відділу забезпечення діяльності керівництва Волинської обласної ради, член ради роботодавців факультету філології та журналістики Волинського національного університету імені Лесі Українки (на факультеті створено Раду роботодавців (<https://cutt.ly/d3rx1hr>) Мартинюк Микола Іванович, завідувач кафедри філології КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат філологічних наук, доцент Савельєв Микола Григорович, директор Володимир-Волинського педагогічного фахового коледжу імені А. Ю. Кримського Волинської обласної ради, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, Степук Ольга Леонтіївна, начальник загального відділу апарату Волинської обласної державної адміністрації. Під час зустрічі з роботодавцями учасники фокус-групи підтвердили свою постійну співпрацю з групою забезпечення ОП. Учасники фокус-групи наголосили на вагомості ОП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

На ОП періодично відбуваються лекції запрошених викладачів із зарубіжних університетів. Проведено численні науково-теоретичні і науково-практичні конференції, підготовлено спільні видання, здійснюється підвищення кваліфікації, обмін науково-педагогічними кадрами.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

У ВНУ прийняті та реалізуються низка програм, спрямованих на професійний розвиток викладачів. Так, відповідно до Положення про підвищення кваліфікації (<http://surl.li/bergu>) підвищення кваліфікації викладачів ОП здійснювалось у ЗВО України та за кордоном. У ВНУ запроваджена також власна внутрішня система підвищення кваліфікації НПП шляхом участі в конференціях, симпозіумах, семінарах, тренінгах тощо, основне призначення якого – вдосконалення викладацької та професійної підготовки НПП.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Функціонує університетська система для мотивації професійного розвитку викладачів, яка регламентується «Колективний договір на 2021-2025 рр. між Уповноваженою власником та профспілковим комітетом працівників ВНУ імені Лесі Українки» (<http://surl.li/evzjd>). Відповідно до «Положення про рейтингове оцінювання НПП, кафедр, факультетів (інститутів) ВНУ» (<http://surl.li/ejvhd>) передбачає преміювання за захист докторської дисертації (такі премії отримали Т. Масицька (2018), Т. Левчук (2019)); за публікацію в журналах першого квартилю в наукометричній базі Scopus. 7 осіб, що забезпечують ОП, премійовано 2021 р. за участь у підготовці повного нецензурованого академічного зібрання творів Лесі Українки в 14 томах (Ю. Громик, Н. Колошук, О. Маланій, Л. Семенюк, В. Сірук, В. Соколова, В. Яручик). Також за твердженням фокус-групи НПП здійснюється зменшення на 100 годин навчального навантаження за публікацію(-і) у наукових часописах, які індексуються в наукометричних базах Scopus та WoS.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічна база ЗВО здатна забезпечити якісну підготовку фахівців та створює умови для набуття здобувачами фахових компетентностей за спеціальністю 035 Філологія. Навчання ЗО здійснюється у двох навчальних корпусах: навчально-бібліотечному корпусі № 8 та аудиторно-лабораторному корпусі № 2. До ресурсу університету також належать спеціалізовані кабінети та навчально-наукових лабораторії, серед них західнополіський ономастико-діалектологічний центр, науково-дослідний інститут Лесі Українки, музей Лесі Українки, полоністична майстерня імені Юзефа Лободовського. В університеті діє наукова бібліотека ВНУ імені Лесі Українки, фонд якої налічує понад 838 тис. примірників.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до необхідного для навчання, викладацької та наукової діяльності обсягу ресурсів, зокрема, до бібліотечного фонду, репозитарію бібліотеки, мережі Інтернет.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти. В корпусах та аудиторіях створено належні умови для роботи. ЗО зазначили, що в гуртожитку достатньо комфортні умови для проживання, але саме приміщення потребує оновлення. У ЗВО активно функціонує спортивно-оздоровчий комплекс, є 2 стадіони, де здобувачі створили власну футзальну команду та проводять спортивні змагання. Також у ВНУ ім. Лесі Українки діє система психологічної підтримки, що передбачає консультацію психолога, «скриньку довіри» та роботу студентського самоврядування. На сайті університету у розділі «Студенту» є пункт «Психологічна підтримка» (<https://vnu.edu.ua/uk/psykholohichna-robotu>), де вказаний номер телефону практичного психолога та кабінет, де ЗО може отримати анонімну, безкоштовну консультацію і допомогу у вирішенні психологічних питань.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Інформаційна та консультативна підтримка здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою викладачів, деканату, безпосередньо під час занять, та органів студентського самоврядування. Окрім того, уся необхідна інформація міститься на офіційному сайті ФФЖ (<https://cutt.ly/FPrNn43>), де розміщено графіки освітнього процесу, електронний розклад занять, сесій, підсумкової атестації, інформацію про кафедри, наукову діяльність, рейтинги успішності ЗО, результати опитувань, скриньку довіри, інформацію про відомих випускників тощо.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

ВНУ імені Лесі Українки створює достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами, зокрема, у корпусі Н, де здійснюється освітній процес за ОПП, облаштовано пандус. Є зона відпочинку, облаштована для здобувачів з дітьми - коворкінг ФФЖ.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У разі виникнення конфліктних ситуацій ЗО можуть звернутися до керівництва факультету, кафедри чи адміністрації ЗВО як безпосередньо, так і анонімно через Скриньку довіри, де можна поділитися особистими проблемами та інформацією про випадки булінгу, насильства або дискримінації. Окрім того, активно поширюється необхідна інформація щодо дій у разі виникнення таких ситуацій. Більшість опитаних студентів ознайомлена з цією інформацією, знає свої права та порядок дії при виникненні конфліктних ситуацій. У ході зустрічей зі здобувачами було з'ясовано, що конфліктних ситуацій не виникало. У нормативних документах ЗВО чітко прописані процедури розв'язання конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми відбуваються відповідно до «Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм у ВНУ

імені Лесі Українки» (<http://surl.li/nruc>), «Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях...» (<http://surl.li/emsxx>) та «Порядку формування освітніх програм та навчальних планів підготовки фахівців...» (<http://surl.li/dnwnce>). Координацію дій, пов'язаних з вищезазначеними процедурами, здійснює навчально-методичний відділ забезпечення якості вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки. Описані у вищенаведених документах процедури мають реальне втілення на ОП. Під час експертизи роботодавці та здобувачі підтвердили свою залученість до перегляду та оновлення ОП.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

На онлайн-зустрічах зі студентами та представниками студентського самоврядування з'ясовано, що здобувачі вищої освіти мають можливість ознайомитися зі змістом ОПП на сайті ВНУ ім. Лесі Українки, брати участь у її обговоренні та вносити конкретні пропозиції. Під час бесіди здобувачі зазначили, що їхня думка завжди була цікава викладачам та керівництву університету: свої пропозиції та побажання здобувачі можуть подавати гаранту ОПП, академічному персоналу безпосередньо під час освітнього процесу, окрім того усі здобувачі заповнюють анонімні Google форми щодо задоволеності ОПП.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Під час онлайн-зустрічей із роботодавцями з'ясовано їх зацікавленість у високому рівні ОП та їх безпосередню залученість на різних етапах роботи за ОП. Роботодавці безпосередньо беруть участь і в реалізації ОП, пропонуючи свої підприємства і організації як бази практики для здобувачів вищої освіти. Під час зустрічі з роботодавцями вдалося переконатися у небайдужому, зацікавленому ставленні роботодавців до даної ОПП. Водночас слід залучати роботодавців до проведення тренінгів, майстер-класів, воркшопів для здобувачів освіти безпосередньо у ЗВО.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Зустріч з випускниками підтвердила їх тісну співпрацю з кафедрою і факультетом. Вони є постійними спікерами на різноманітних лекціях та майстер-класах як і в самому ЗВО так і на інших локаціях, куди запрошують НПП та здобувачів. О. Лівіцька, журналістка видання «Reporters.Media» поділилась, що проводила майстер-клас про репортаж та його особливості для здобувачів. О. Лянюк, голова Волинської організації Національної спілки письменників України проводить постійні літературознавчі заходи, куди запрошує здобувачів та НПП. На сайті ЗВО є Анкета Асоціації випускників, у якій передбачені питання щодо працевлаштування й кар'єри (<http://surl.li/bewjz>). Окремого спеціального збору інформації щодо кар'єри випускників немає.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Щорічно наприкінці I семестру на ФФЖ відбувається внутрішній аудит ОПП, що здійснює деканат, гарант ОПП, працівники навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти. За результатами анонімного опитування «Освіта очима студентів» позитивно оцінили рівень задоволеності вибором спеціальності та організації освітнього процесу майже 90% ЗО. Серед чинників, які викликали труднощі: надмірний обсяг самостійної роботи, відсутність мотивації до навчання, особиста неорганізованість, необхідність поєднання роботи та навчання та ін. Результати НПП обговорили на засіданнях кафедр і розробили заходи підтримки ЗО під час навчання в умовах карантинних обмежень та воєнного стану, зокрема серію мотиваційних зустрічей.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Це перша акредитація ОП. Начальник навчально-методичного відділу забезпечення якості вищої освіти повідомила про регулярну роботу «Школи гарантів», узагальнення і поширення позитивних практик супроводу освітніх програм, обмін досвідом, аналіз і врахування результатів акредитації освітніх програм тощо.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Аналіз нормативно-правової бази ВНУ, зустрічей із фокус-групами, зокрема з НПП та іншими представниками академічної спільноти, залучених до освітньої діяльності за ОП продемонстрували, що у ВНУ сформована культура якості вищої освіти. Гарант і група забезпечення ОП завдяки тісній співпраці з роботодавцями, спілкуванню із здобувачами, студентським самоврядуванням докладає чималих зусиль для оновлення ОП. Гарант ОП та викладачі відкриті до спілкування та обміну досвідом, у чому ЕГ мала змогу пересвідчитися під час онлайн-зустрічей. На високому рівні є організація навчального процесу, орієнтація процесу викладання на потреби здобувачів освіти (студентоцентризм), відсутність дискримінації та дотримання принципів доброчесності, якість матеріально-технічного забезпечення та умов навчання, якість підтримки в навчанні від науково-педагогічних працівників та адміністрації факультету/інституту, задоволеність навчанням ЗО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО функціонує ряд документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу зокрема Статут, Колективний договір, Правила внутрішнього розпорядку, Кодекс академічної доброчесності, Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях, Положення про порядок формування індивідуальної траєкторії навчання ЗО, Положення про індивідуальний навчальний план студента, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу, Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті, Положення про проведення практики ЗО, Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій та ін., які розміщені на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/83tzKwA>). З 2017 р. у ЗВО запроваджено електронний документообіг (на базі MS Office 365), з 2020 р. – електронний розклад занять ([http://94.130.69.82/cgi\[1\]bin/timetable.cgi](http://94.130.69.82/cgi[1]bin/timetable.cgi)). Окрім того, сайт не є єдиною платформою спілкування та інформування – університет, факультет, студентське самоврядування, НПП та інші структури університету мають сторінки у Фейсбукці, Телеграмі, на яких висвітлюють свою діяльність та діяльність університету. Під час зустрічей ЕГ з роботодавцями, академічним персоналом, НПП, здобувачами з'ясовано, що всі учасники академічної спільноти мають до них вільний доступ. Відповідні правила та процедури є зрозумілими, чіткими, позитивно сприймаються та послідовно виконуються всіма членами академічної спільноти.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Проєкт ОП, за словами стейкхолдерів, оприлюднювався заздалегідь: вони давали рекомендації та висловлювали зауваження під час круглого столу.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформацію про ОП (її цілі, компоненти, очікувані результати навчання та ін.) оприлюднено на офіційному сайті ВНУ імені Лесі Українки. Кожен учасник академічної спільноти має вільний доступ до цієї інформації. На сторінці факультету філології та журналістики розміщено інформаційні пакети ОП з 2018 до 2022 рр.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Уточнене формулювання стандартних і уведення додаткових ПРН підкреслить унікальність ОП і дасть можливість більш точно визначити її мету та цілі відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку ВНУ, регіональних особливостей і потреб ринку праці.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Слід забезпечити послідовність опанування ОП 13 і ОП 31, ОП 14 і ОП 32 і точність визначення пререквізитів; визначити тип краєзнавчих практик ОП 27, 28 відповідно до змісту навчальних завдань у них; розмежувати практичні та семінарські заняття принаймні на рівні силабусів; переглянути співвідношення лекцій і практичних (семінарських) занять; обліковувати час на виконання і захист ІНДЗ, якщо воно заплановане в силабусі ОК.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Скоригувати умови вступу на навчання за ОП відповідно до поглибленого вивчення в її межах англійської / польської мови

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Регулярно оновлювати зміст освіти на основі найновіших досягнень і сучасних практик у галузі. Розробляти силабуси відповідно до реального аудиторного навантаження малокомплектних груп здобувачів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Деталізувати розподіл балів за змістовими модулями із зазначенням діапазону балів кожного контрольного заходу.

Критерій 6. Людські ресурси

Для найвищої оцінки слід розширювати форми залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Потрібні не лише зустрічі з роботодавцями та їхня робота над розробкою ОП, а й залучення фахівців-практиків до викладання. Слід залучати представників роботодавців до різних видів активності безпосередньо в освітньому процесі ВНУ.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Враховуючи специфіку ОП, слід або організувати лінгафонні кабінети, або запропонувати технології, які б могли їх замінити.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Розширювати залучення представників роботодавців до вдосконалення освітнього процесу. Якнайшвидше розробити інструменти системного збору інформації про кар'єру випускників ОП. Враховувати пропозиції та рекомендації роботодавців і випускників щодо обсягів практичної підготовки за ОП.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Стежити за доступністю всієї потрібної інформації (всі версії ОП, які використовуються, повинні бути оприлюднені, зокрема редакція 2019 р., за якою навчається 4-й курс).

Критерій 10. Навчання через дослідження
не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛИМАН ІГОР ІГОРЕВИЧ